

spara offensivt – som östersund

Just nu pågår diskussioner om besparingar i landsting och kommuner. Det gäller ofta nedskärningar inom hälso- och sjukvård, inom äldre- och handikappomsorg. Politikerna skall ta ställning i dessa frågor vid besluten om 2004 års budget.

I dessa diskussioner handlar det också om vilka personalgrupper man skall satsa på och vilka man skall minska vid en nedskärning. Att situationen i kommuner och landsting är bekymmersam inför budgetbesluten känner vi alla till. Att politikerna har en svår uppgift är lätt att förstå. Men sättet att angripa problemen och argumenten, som ligger till grund för det ena eller andra beslutet varierar avsevärt, även när politikerna tillhör samma parti och skall följa samma nationella handlingsplan.

Innan beslut om besparingar i fråga om rehabiliteringspersonal, exempelvis arbetsterapeuter, skall fattas, anser jag det väsentligt att politikerna noggrant funderar över hur stor del av t ex primärvårdens budget eller den kommunala budgeten, som går till rehabilitering. Jag vill påstå att det alltid är en bråkdel i förhållande till de rehabiliterande effekter, som våra insatser ger. I Östersund anser politikerna att de genom att satsa på arbetsterapeuter och sjukgymnaster långsiktigt sparar pengar i kommunen. De anser att denna satsning är en offensiv och positiv besparingsmetod. Trots att även de har besparingskrav, minskar de därför inte på insatserna för rehabilitering.

I en annan kommun i landet med samma politiska styre ville socialchefen ha en arbetsterapeut och en sjukgymnast för äldreomsorgen. Men det ville inte Kommunal och ordföranden i nämnden. De ville i stället satsa på tre

terapibiträden. Resultatet blev till slut en halv arbetsterapeut och en halv sjukgymnast. Att satsning på välutbildad rehabiliteringspersonal är offensivt. Det har man förstått i Östersund. Där kallar nämndens ordförande tjänsterna för besparingstjänster.

En annan viktig fråga behandlas i en intervju med vård- och omsorgsnämndens ordförande i Östersund i detta nummer av Arbetsterapeuten. Den gäller Östersundsmodellen som den kallas. Där har man mål såväl på individnivå, på organisationsnivå som på samhällsnivå. Om man funderar något över organisationsnivån, kan man verkligen förundra sig över politikernas iver att hitta besparingsobjekt. Först bygger de upp olika typer av rehabilitering för äldre och handikappade i kommunerna. Sedan man gjort detta, börjar man nu diskussionen om vems ansvar detta är – landstingens eller kommunernas!!!

I till exempel Eksjö har man byggt upp en väl fungerande rehabiliteringsinriktad dagverksamhet och en rehabiliteringsenhet med korttidsplatser. Detta anser nu politikerna inte vara kommunens ansvar längre. Vad kommer detta att få för konsekvenser? Av erfarenhet vet vi att när rehabiliteringsinsatserna sätts in tidigt kommer fler personer att klara sig en längre period själva eller med mindre stöd. De anhöriga upplever samtidigt i sin tur en större trygghet. Dessutom måste man komma ihåg att det också måste finnas möjlighet till återkommande rehabiliteringsinsatser för individen – inaktivitet leder nästan uteslutande till ohälsa. Vad innebär det i sin tur för kostnader?

Sammanfattningsvis kan vi konstatera att när all personal har ett rehabiliterande förhållningssätt leder detta till ökad trivsel, ökat engagemang och bättre resultat. Om man sätter medborgaren och skattebetalaren i centrum i stället för att föra revirdiskussioner om vems ansvar det ena eller andra är, agerar man framsynt och klokt som politiker. Effekten blir tidigt insatta rehabiliteringsåtgärder och bättre samverkan mellan vårdnivåerna.

Fler och inte färre arbetsterapeuter och sjukgymnaster leder till bättre funktions- och aktivitetsförmåga hos individen, ökar hans/hennes självständighet och ger därför också en ökad livskvalitet. Samtidigt upplever hemtjänstpersonalen en större meningsfullhet i sitt jobb. Anhöriga känner större trygghet och kommunen sparar pengar. Detta har bl a Östersundsmodellen visat.

Vi hoppas att det finns fler kloka politiker och tjänstemän i våra landsting och kommuner. Då kommer de att satsa på rehabilitering i stället för nedskärning. Anta utmaningen och investera er ur krisen! Satsa på arbetsterapeuter! Målet är en arbetsterapeut på 2 000 invånare.

Inga-Britt Lindström

inga-britt lindström
e-post: ibli.fsa@akademikerhuset.se